

SDR. MALLE INVEST A/S

Sdr. Mallevej 15

6800 Varde

CVR nr.: 33040393

Dato 02-10-2025

Sagsbehandler Isabella Niekrenz

Tel. +45 7841 1919

Sagsnr.1-50-71-1-23

Side 1

Afgrænsningsudtalelse til miljøvurdering af råstofindvindingsprojekt på dele af matr.nr. 5a, 5l, 6e, 6q, 6s, 7a, 8a og 8c Lyne By, Lyne i Ringkøbing-Skjern Kommune

Region Midtjylland har den 13. november 2023 modtaget en ansøgning fra Sdr. Malle Invest A/S om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på dele af matr.nr. 5a, 5l, 6e, 6q, 6s, 7a, 8a og 8c Lyne By, Lyne i Ringkøbing-Skjern Kommune. Ansøgningen er fremsendt i en tilrettet udgave hhv. den 5. januar 2024 samt 5. november 2024. Supplerende oplysninger til ansøgningen er modtaget i e-mails, hhv. 11. januar 2024, 9. april 2024 og 6. januar 2025.

De ansøgte arealer ses på nedenstående kortudsnit (figur 1).

De ansøgte arealer omfatter 3 indvindingsområder (nr. 1 – 3 på figur 1), der alle er beliggende i nærheden af eksisterende indvindingsområder. Desuden omfatter ansøgningen adgangsveje mellem de ansøgte arealer (nr. 6 og 7 på figur 1) samt kørselsvej til Tinghedevej (nr. 5 på figur 1).

Område 4 er en del af det areal, hvor der er en eksisterende råstoftiladelse, og som samtidig også er en del af ansøgningen.

Det samlede ansøgte areal er på 28,6 ha og ligger i råstofgraveområderne Lyne Vest S og Lyne Vest N i Region Midtjyllands råstofplan 2020, ca. 1,5 km nordvest for Lyne.

I råstofgraveområde Lyne Vest S har Chr. Gram/Sdr. Malle Invest A/S i forvejen to råstofgravetilladelser:

- En tilladelse fra 2016, der omfatter dele af matr.nr. 8a og 6q Lyne By, Lyne. Tilladelsen er gældende til 7. januar 2026 og omfatter 9,9 ha, hvoraf størstedelen er godkendt efterbehandlet. De arealer, der ikke er godkendt efterbehandlet, er enten medtaget i den nuværende ansøgning eller er en del af nedenstående tilladelse fra 2020.
- En tilladelse fra 2020, der omfatter 22,8 ha på dele af matr.nr. 6q, 7a og 8a Lyne By, Lyne. En del af arealerne er godkendt

efterbehandlet. Tilladelsen er gældende til 15. september 2030.

Ovenstående, i figur 1, er vist det areal (område 8), hvor eksisterende gravetilladelse fortsat er gældende og aktiv. Arealer med godkendt efterbehandling fremgår ikke af figur 1.

Areal med eksisterende gravetilladelse (område 8), og som ikke er medtaget i ansøgningen omfatter ca. 9 ha.

Det samlede råstofindvindingsareal omfatter således de ansøgte 28,6 ha samt et aktivt råstofindvindingsareal på ca. 9 ha (gravetilladelse fra 2020) – i alt 37,6 ha.

Sammen med ansøgningen er der fremsendt nedenstående bilag:

- Grave-/efterbehandlingsplan, 5. november 2024 (fejldateret til 16. maj 2024), Bilag B1
- Rapport om ekstern støj, 24. juni 2024, Bilag B2
- Forekomst af bilag IV-arter ved Lyne Grusgrav, 10. oktober 2024, Bilag B3
- Nuværende vandindvindingstilladelse, 8. september 2020, Bilag B4.

Råstofindvinding fra åbne brud, hvor indvindingsområdets areal er over 25 hektar, er opført på miljøvurderingslovens¹ bilag 1, pkt. 19, og er omfattet af krav om miljøvurdering.

Sdr. Malle Invest A/S skal derfor i forbindelse med den ansøgte indvinding af råstoffer udarbejde en miljøkonsekvensrapport, jf. miljøvurderingslovens § 20.

Region Midtjylland skal forud for ansøgers udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, jf. miljøvurderingslovens § 23.

Regionen har derfor udarbejdet nærværende afgrænsningsudtalelse.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) med senere ændringer.

Afgrænsningsudtalelsen indeholder:

1. Projektbeskrivelse	5
1.1 Det ansøgte projekt	5
1.2 Eksisterende tilladelse	12
2. Miljøkonsekvensrapportens indhold	13
2.1 Miljøemner, der skal belyses i miljøkonsekvensrapporten .15	
a) Beskyttede naturtyper	16
b) Kulturarv.....	16
c) Graveafstande og skråningsanlæg	17
d) Fastlæggelse af grundvandspejl	17
3. Begrundelse for afgrænsning af miljøemner	19
3.1 Befolkningen og menneskers sundhed	19
3.1.1 Støv.....	19
3.1.2 Støj	19
3.1.3 Vibrationer.....	20
3.1.4 Trafik.....	20
3.1.5 Rekreative forhold	21
3.1.6 Befolkningen i nærområdet/lokalsamfund.....	21
3.2 Den biologiske mangfoldighed, flora og fauna	22
3.2.1 Internationale naturbeskyttelsesområder	22
3.2.2 Beskyttede og fredede dyrearter.....	23
3.2.3 Beskyttede naturtyper.....	29
3.2.4 Fredskov	29
3.3 Jordbund og jordarealer	29
3.4 Vand	29
3.4.1 Vandområdeplanerne	29
3.4.2 Grundvand og drikkevand	32
3.4.3 Overfladevand	35
3.5 Luft og klima	35
3.6 Materielle goder.....	35
3.7 Landskab	35
3.8 Kulturarv	36
3.9 Større katastroferisici og ulykker.....	38
3.10 Ressourceeffektivitet	38
4. Afgørelser fra andre myndigheder	39
5. Spørgsmål kan rettes til	39
6. Høring over afgrænsningsudtalelsen	40
7. Bilag	41

1. Projektbeskrivelse

Sdr. Malle Invest A/S har den 13. november 2023 indsendt en ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af muld, sand, grus og sten på dele af matr.nr. 5a, 5l, 6e, 6s, 6q, 7a, 8a og 8c Lyne By, Lyne i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Ansøgningen er fremsendt i en tilrettet udgave hhv. den 5. januar 2024 samt 5. november 2024. Supplerende oplysninger til ansøgningen er modtaget i e-mails, hhv. 11. januar 2024, 9. april 2024 og 6. januar 2025.

Ansøgningen er ledsaget af en grave- og efterbehandlingsplan, der er dateret 13. november 2023 og 5. november 2024 (fejldateret til 16. maj 2024).

1.1 Det ansøgte projekt

Det ansøgte projekt er både en udvidelse og en fortsættelse af den eksisterende råstofindvinding. Den eksisterende råstofindvinding er beskrevet i afsnit 1.2.

Materialerne i området er sand og grus. Prøvegravninger og tidligere indvindinger i området viser, at der som minimum er sand og grus indtil grundvandsspejlet – ca. 6 m u.t. syd for Tinghedevej (område 1 og 2 på figur 1) og ca. 3 m u.t. nord for Tinghedevej (område 3 på figur 1).

Den forventede samlede årlige produktion fra de ansøgte 28,6 ha og de ca. 9 ha med en eksisterende tilladelse vil være på maksimalt 450.000 m³, heraf 50.000 m³ under grundvandsspejlet. Den gældende tilladelse omfatter en maksimal årlig produktion på 300.000 m³.

Sdr. Malle Invest A/S har indsendt en grave- og efterbehandlingsplan sammen med ansøgningen. Grave- og efterbehandlingsplanen er vedlagt i bilag B1.

Projektet omfatter indvinding af muld, sand, grus og sten, udlevering af materialer, mellemdeponering af muldjord i jordvolde og efterbehandling af indvindingsområdet.

Indvindingen foregår ved tørgravning med gummiged og vådgravning med gravemaskine. Våd- og tørgravning finder sted på matr.nr. 8c, mens der kun tørgraves på matr.nr. 5a, 5l, 6s, 7a og 8a.

Oparbejdning af materialer i grusgraven vil ske ved tør- og vådsortering.

Der vådsorteres på det eksisterende anlæg syd for Tingshedevej (matr.nr. 6q – område 4 på figur 1), mens der kun tørsorteres på arealer nord for Tingshedevej (matr.nr. 5l og 6s – område 3 på figur 1) samt arealer syd for Tingshedevej (matr.nr. 5a, 7a og 8a – område 2 og 8 på figur 1).

Vådsortering af materialer omfatter primært materialer fra tørgravning, men kan også omfatte materialer fra vådgravning.

1.1.1 Råstofindvindings- og arbejdsarealer samt efterbehandling

Råstofindvindingen på de nye ansøgte arealer planlægges foretaget i 3 indvindingsområder, som vist på kort fra ansøgningen herunder (figur 2).

Figur 2: Områder for ansøgt råstofindvinding. Indvindingsområderne er vist med brune polygoner og adgangsvejen er vist med orange stiplest streg

Der graves i alle 3 indvindingsområder mere eller mindre samtidigt. En del af maskineriet benyttes på skift på de enkelte indvindingsområder.

Der forventes at være ca. 0,3 m muld over råstofforekomsten. Overjord forventes ikke at forekomme på de ansøgte arealer.

Afrømmet muldjord oplagres i jordvolde, hhv. langs den nordlige kant på område 1, langs den sydlige kant på område 2 og langs de vestligste kanter på område 3 (se nedenstående figur 3).

Gravning på området forventes at forgå de næste 1 – 2 år. Der tør-graves til 3 meter fra skel og til 5 meter fra gravhøjens beskyttelseszone. Der vådgraves i op til 8 meters dybde under grundvandsspejlet. Gravning under grundvandsspejlet holder minimum en afstand på 30 meter til afgrænsningen af det ansøgte areal.

Skrænthældningen mod syd (hedeareal) og øst (gravhøj) vil være stejl – op til 1:2, mens den vil være knap så stejl (1:2 – 1:4) mod hhv. vest og nord.

Området efterbehandles til natur, hvor der etableres en sø ca. midt på området – eventuelt med en lille ø i søen.

Søen vil være med en lavbundet periferi. Bund og skrænter får et let, bølget forløb, så et kunstigt forløb undgås. Der etableres en sikkerheds- og lavvandszone ved efterbehandling til sø. Fra periferiskråningernes skråningsfod, eller et andet punkt som er 1 m over højeste grundvandsniveau, anlægges en søbred med anlæg 1:5 eller fladere til en dybde på mindst 1,8 m. Søbredden anlægges med friktionsmaterialer mindst 5 m over og 8 m under grundvandsspejlet. Dybden af søen kan blive op til 8 m.

Skrænterne mod syd vil blive plantet til med lysåben blandingsskov, Der vil blive lagt 10 cm muld ud, hvor der plantes skov. Resten af grusgraven efterlades med næringsfattigt sand for at give gode muligheder for pionerplanter og lyng til at indvandre samt som levested for padder på især de sydvendte skråninger.

Der vil som udgangspunkt ikke blive sået græs, dog kan der måske lægges et mindre areal ud som blomsterbrak. Arealet vil kunne blive anvendt til jagt sammen med lodsejerens naboarealer.

Der vil ikke blive udsat fugle, men fodring af vilde fasaner og rådyr kan finde sted. Ænder vil ikke blive fodret.

Der vil ikke blive gødsket på arealet.

Lodsejer vedligeholder området ved beskæring af eventuel gyvel og tilgroning af lysåbne partier i skovområdet.

Offentligheden får ikke adgang ud over den som naturbeskyttelseslovens § 24 og Bekendtgørelse nr. 852 af 27/06/2016 giver adgang til.

Område 2 – matr.nr. 5a

I område 2 forventes indvinding indtil kote ca. 27m (DVR90), svarende til ca. 4 meter under terræn (m u.t.). Grundvandsspejlet forventes at stå i kote ca. 26m (DVR90), ca. 5 m u.t.

Indvindingen af råstoffer på område 2 skønnes at strække sig over en 4-årig periode og forventes igangsat, når råstofindvindingen i den eksisterende råstofgrav (område 8) er afsluttet.

Muldjorden afrømmes og anbringes midlertidigt i en vold mod syd. Volden bliver op til 302 meter lang, 13 meter bred og 6,5 meter høj.

Indvindingen foretages ved tørgravning mod øst. Efter afgravning indskiftes med overskudssand op mod skrænterne med henblik på efterbehandling til jordbrugsmæssige formål. Optimalt for landbrugsdriften er flade dyrkbare skrænter med hældningen 1:10, men hældningen vil dog afhænge af mængden af overskudssand.

Der holdes en afstand på 3 m til skel mod øst.

Efterbehandlingen afsluttes med genudlægning af muldjorden på arealet.

Område 3 – matr.nr. 5l og 6a

I område 3 forventes indvinding indtil kote ca. 30-31m (DVR90), svarende til ca. 2-3 m u.t. Grundvandsspejlet forventes at stå i kote ca. 29-30m (DVR90), ca. 3 m u.t.

Muldjorden afrømmes og placeres i en op til 515 m lang vold mod vest. Dimensionen er 12 m bred og 6 m høj. Mulden lægges ud på landbrugsarealet efter indvindingen.

Et tørsorteringsanlæg og en gummiged anbringes på området, og der tørgraves fra syd i nordlig retning. Grus sorteres fra og blandes med sand til stabilgrus. Overskydende sand tilbageføres til udgravningen. Sandet udvider sig 20% når det lægges tilbage og det forventes, at terrænsænkningen bliver begrænset.

Der holdes en afstand på 3 meter til skel.

Efter afgravning indskiftes med overskudssand op mod skrænterne. Optimalt for landbrugsdriften er flade dyrkbare skrænter med hældningen 1:10, men hældningen vil dog afhænge af mængden af overskudssand.

Indvindingen af råstoffer forventes at foregå over en 10-årig periode.

Efterbehandlingen afsluttes med genudlægning af muldjorden på arealet.

Område 4 – matr.nr. 6q

Det ansøgte areal omfatter også et eksisterende areal, hvor der foregår vådsortering af indvundne råstoffer samt oplag og udlevering af

disse. I forbindelse med vådsorteringsanlægget er der etableret en vandindvindingssø samt et sedimentations-/nedsivningsbassin.

På arealet er der desuden opstillet skurvogne og containere til hhv. stationær olietank og værksted samt 1 miljøcontainer. Parkering af maskiner, materiel og mobile olietanke foregår også på arealet.

Område 5, 6 og 7 – adgangsveje på matr.nr. 6q, 7a og 8a

Ansøgningen omfatter adgangsveje mellem de ansøgte arealer (nr. 6 og 7 på figur 1) samt kørselsvej til Tinghedevej (nr. 5 på figur 1).

1.1.2 Driftsforhold

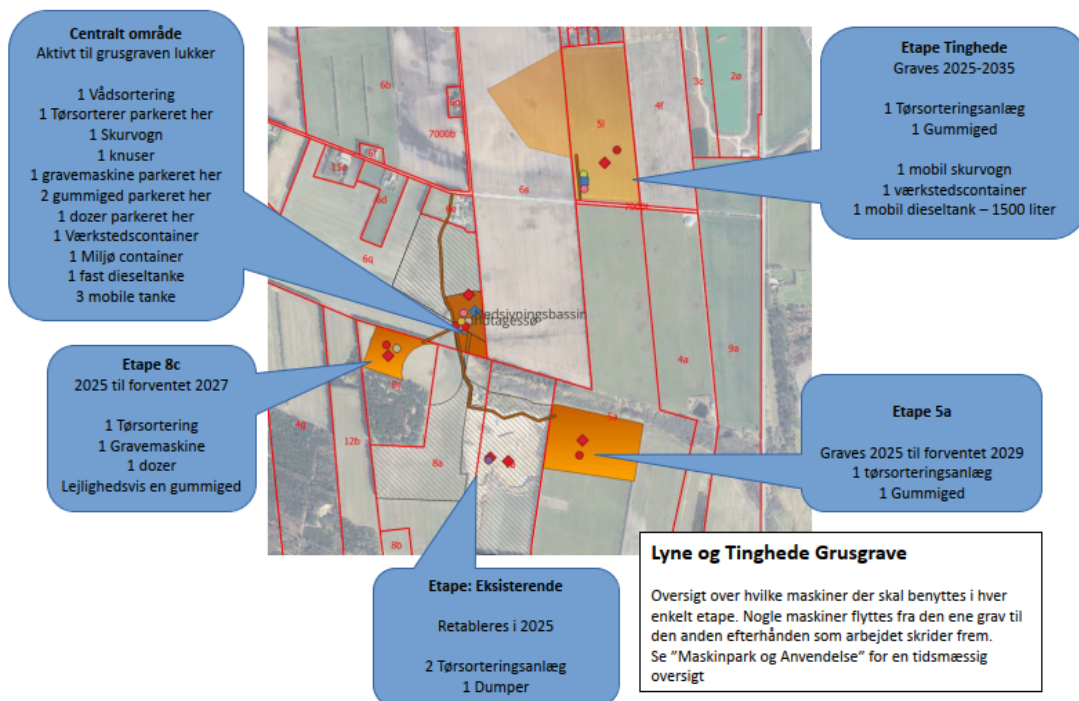
Råstofindvindingen vil foregå med følgende materiel:

- 2 gummihjulsæssere
- 1 gravemaskine
- 1 vådsorteringsanlæg
- 3 tørsorteringsanlæg
- 1 knuser
- 1 dozer (lejlighedsvis, ca. 3 uger/år til retablering)
- 1 dumper

Der vil desuden være:

- 2 skurvogne
- 3 containere
- 5 brændstoftanke (1 stationær i container og 4 mobile)

Pladsens indretning er som vist på kort fra grave- og efterbehandlingsplanen herunder (Figur 4):

Figur 4: Indretning af grusgraven (fra ansøgers grave-/efterbehandlingsplan, bilag B1)

Der søges om følgende driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg:

- Mandag-fredag kl. 7:00-16:00.

For udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område, søges om følgende driftstider:

- Mandag-fredag kl. 6:00-16:00.

Det forventede årlige forbrug af diesel er ca. 250.000 l og herudover ca. 300 l hydraulikolie.

Der anvendes en stationær olietank på 1.800 l (placeret i container) samt fire mobile brændstoftanke på hhv. 990, 1.500 og 2 x 1.400 l ifm. råstofindvindingen.

Der vil i et vist omfang være behov for vådsortering/vask af de indvundne råstoffer. Vådsortering/vask foregår ved det eksisterende anlæg syd for Tinghedevej på matr.nr. 6q (område 4). Området fremgår af figur 4 som 'centralt område'.

Eksisterende forhold omkring vandindvindingsø, sedimentations-/nedsivningsbassin og vådsorteringsanlæg, herunder placering, bibeholdes som hidtil.

Vand til vådsortering/vask indvindes fra eksisterende og midlertidig vaskesø. Vådsortering foretages på et arbejdsareal, der er beliggende nord for vaskesøen. Efter vask af råstoffer ledes vaskevand til sedimentationsbassin. Vandet recirkuleres/genanvendes, og en mindre del af vandet nedsives eller fordamper fra materialeoplag mv.

Transport til og fra indvindingsområdet syd for Tindhedevej vil ske via eksisterende overkørsel til Tindhedevej. Da vejen i dag har status som kommunevej, skal tilladelsen indhentes fra Ringkøbing-Skjern Kommune. Ifølge ansøgningen foreligger der en tilladelse til denne overkørsel, og det er oplyst, at Ringkøbing-Skjern Kommune kigger efter tilladelsen.

Transport til og fra indvindingsområdet nord for Tindhedevej til Tindhedevej vil ske via en ny grusvej fra råstofindvindingsområdet til Tindhedevej. Ifølge ansøgningen er Ringkøbing-Skjern Kommune ansøgt om en ny tilladelse til overkørsel.

Fra Tindhedevej fortsættes ud på rute A11.

Der foretages knusning ca. 1 gang/uge på arbejdsarealet syd for Tindhedevej.

1.2 Eksisterende tilladelse

I graveområdet ved Lyne har Sdr. Malle Invest A/S i forvejen to råstofgravetilladelser:

- En tilladelse fra 2016, der omfatter dele af matr.nr. 8a og 6q Lyne By, Lyne. Tilladelsen er gældende til 7. januar 2026 og omfatter 9,9 ha, hvoraf størstedelen er godkendt efterbehandlet. De arealer, der ikke er godkendt efterbehandlet, er enten medtaget i den nuværende ansøgning eller er en del af nedsiddende tilladelse fra 2020.
- En tilladelse fra 2020, der omfatter 22,8 ha på dele af matr.nr. 6q, 7a og 8a Lyne By, Lyne på. En del af arealerne er godkendt efterbehandlet. Tilladelsen er gældende til 15. september 2030.

Ovenstående, i figur 1, er vist det areal, hvor eksisterende gravetilladelse fortsat er gældende og aktiv (matr.nr. 7a og 8a - område 8). Arealer med godkendt efterbehandling fremgår ikke af figur 1.

På arealet (område 8) er der en tilladelse til indvinding af råstoffer på op til 300.000 m³/år frem til 15. sept. 2030. Der pågår således aktiv indvinding på denne del af arealet, og nærværende ansøgning udgør både en udvidelse og en fortsættelse af den eksisterende råstofgrav.

Areal med eksisterende gravetilladelse, og som ikke er medtaget i ansøgningen omfatter ca. 9 ha, se figur 1 (område 8). Areal forven-

tes færdiggravet og efterbehandlet i løbet af 2025. Der efterbehandles til landbrug ved udlægning af muldjord. Skrænter vil stå med hældning 1:2.

Ringkøbing-Skjern Kommune meddelte den 8. september 2020 tilladelse i henhold til Bekendtgørelse af lov om vandforsyning mv. (LBK nr. 118 af 22. februar 2018 med senere ændringer) §§ 20, 21 og 26 og Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse (LBK nr. 1218 af 25. november 2019 med senere ændringer) §§ 19 til midlertidig grundvandssænkning, indvinding af vand fra grundvandsfødt sø samt nedsivning af vaskevand i forbindelse med råstofindvinding på matr.nr. 6q, 7a og 8a Lyne By, Lyne. Tilladelsen omfatter op til 800 m³/år og er gældende i samme tidsrum som Region Midtjyllands tilladelse til indvinding af råstoffer på ovennævnte matrikler.

Ringkøbing-Skjern kommune, har informeret regionen om at kommunen vil behandle en ny vandindvindingstilladelse for det ansøgte område, når/hvis en tilladelse gives.

2. Miljøkonsekvensrapportens indhold

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde de oplysninger, som fremgår af miljøvurderingslovens § 20, stk. 1-5 og bilag 7. Nærværende afgrænsningsudtalelse skal ligge til grund for rapporten (vedlægges som bilag).

Miljøkonsekvensrapporten skal struktureres, så det tydeligt fremgår, at kravene til rapportens indhold jf. miljøvurderingslovens bilag 7 er opfyldt.

Derudover skal oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, og bygherren skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, jf. miljøvurderingslovens § 20, stk. 1 og stk. 6.

Region Midtjylland har yderligere bemærkninger til følgende punkter fra § 20 og bilag 7:

- Ikke-teknisk resume
En sammenfatning af hele miljøkonsekvensrapporten, hvor de vigtigste oplysninger og vurderinger er trukket frem på en letforståelig måde for at give et hurtigt overblik over projektet og dets miljøpåvirkninger. Resumeet kan med fordel udarbejdes som et selvstændigt dokument, sådan at den er let tilgængelig for offentligheden.
- Projektbeskrivelse
Oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender. Dette omfatter bl.a. en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan for indvinding, oparbejd-

ning, graveetaper, indvindingsmængde etc. i det samlede graveområde, dvs. både arealer omfattet af gældende tilladelser og ansøgte tilladelse, dimensionering af støjvolde på baggrund af støjberegningerne samt en LER-søgning. Se også notat om grave- og efterbehandlingsplaner i bilag D.

- **Referencescenariet og hovedforslaget**
Referencescenariet er den aktuelle miljøstatus (baseline). Det fremskrevne referencescenarie svarer til det scenarie, hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding ikke gives (projektet realiseres ikke), og hvor råstofindvindingen i de eksisterende tilladelser fortsætter indtil deres udløb og senere er afsluttet og efterbehandlet.

Hovedforslaget, der indgår i miljøvurderingen, er det ansøgte scenarie (svarende til projektbeskrivelsen), dvs. hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding gives. Hovedforslaget skal vurderes op imod referencescenariet.

I miljøkonsekvensrapporten skal referencescenariet og dets udvikling beskrives og miljøpåvirkningerne ved referencescenariet tydeligt belyses, sådan at miljøpåvirkningerne ved hhv. hovedforslaget og referencescenariet kan sammenlignes.

- **Alternativer**
Miljøkonsekvensrapporten skal omfatte en kort skitsering af grunden til at vælge det/de alternativer, der har været behandlet. Der skal også beskrives fravalgte alternativer, og årsager til den valgte løsning.

Der kan indgå andre alternativer til projektet i miljøvurderingen, når det er relevant.

- **Miljøemner**
Beskrivelse og vurdering af de miljøpåvirkninger, som projektet vil medføre for de miljøemner, hvor der ikke kan afvises at være en væsentlig påvirkning, hvilket behandles under afsnit 2.1 i dette afgrænsningsnotat. Både positive, negative, direkte og indirekte miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen. Miljøvurderingsloven fastlægger, at der skal vurderes på både de kort-, mellem- og langsigtede påvirkninger, hvorfor der er brug for vurdering af påvirkningerne, når indvindingen er i gang, samt når der er foretaget efterbehandling.
- **Metode til vurderinger**
For hvert af miljøemnerne skal datagrundlaget beskrives og det skal fremgå hvordan vurderingerne er foretaget.

- Kumulative effekter

Kumulative effekter af miljøpåvirkningerne samt for øvrige relevante aktiviteter i området skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, både for de enkelte miljøemner og samlet set.

Det skal undersøges om der er eksisterende og/eller planlagte aktiviteter i området jf. kommunal planlægning, der kan give kumulative miljøpåvirkninger. Eventuelle øvrige igangværende aktiviteter i nærområdet, fx virksomheder med tung trafik samt støjende virksomheder kan være relevante.

- Afværgetiltag og overvågning

Ved eventuelle væsentlige påvirkninger skal der overvejes afværgetiltag og overvågning.

For hvert miljøemne vurderes det, hvilke afværgetiltag, der evt. er nødvendige for at undgå/minimere miljøpåvirkningen. Afværgetiltagene kan med fordel opsummeres i et særskilt afsnit/skema.

Formålet med denne afgrænsningsudtalelse er at afgrænse miljøkonsekvensrapportens omfang samt at fastlægge metoden for miljøvurdering og miljøkonsekvensrapportens detaljeringsgrad for de miljøemner, som skal vurderes nærmere, jf. miljøvurderingslovens § 23, stk. 1.

De miljøemner, som skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, er dem som kan blive påvirket af projektet, og hvor det ikke kan udelukkes at påvirkningen er væsentlig.

De miljøemner, som ikke bliver påvirket af projektet, eller hvor det kan udelukkes at påvirkningen er væsentlig, skal ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.

2.1 Miljøemner, der skal belyses i miljøkonsekvensrapporten

Efter høring af offentligheden og berørte myndigheder, har Region Midtjylland vurderet, at følgende miljøemner skal indgå i miljøkonsekvensrapporten:

- a) Beskyttede naturtyper
- b) Kulturarv
- c) Graveafstande og skråningsanlæg
- d) Fastlæggelse af grundvandsspejl

Miljøkonsekvensrapporten skal belyse påvirkningerne fra den samlede råstofgrav, dvs. både den ansøgte råstofindvinding (udvidelse) samt den eksisterende råstofindvinding.

I tabellen herunder er det beskrevet, hvilken metode og datagrundlag, som forventes anvendt i miljøvurderingen. Begrundelsen for de udvalgte miljøemner kan ses i afsnit 3.

Tabel 1. Beskrivelse af, hvad der skal belyses nærmere for hvert miljøemne, som skal indgå i miljøkonsekvensrapporten, og hvilket datagrundlag, der skal anvendes.

Tabel 1. Indhold og datagrundlag for miljøemnerne
a) Beskyttede naturtyper Belyses nærmere Vurdering af projektets påvirkning af beskyttede naturtyper, både under råstofindvindingen og efter endt efterbehandling. Herunder vurdering af projektets påvirkning af hydrologien i området og dens betydning for relevante naturtyper, moser, heder, søer, læhegn og øvrige bevoksninger. Desuden en vurdering af den påvirkning der kan forekomme som følge af graveaktiviteter og skrånninger, der grænser op til eller etableres nær beskyttede naturtyper, herunder udtørring. Vurdering af eventuelle afbødende foranstaltninger, samt behov og metode for overvågning. Datagrundlag Kortlægning og feltundersøgelser af forekomst af beskyttede naturtyper. Herunder Ringkøbing-Skjerns kortlægning af beskyttede naturtyper i området. Kortlægningen skal baseres på eksisterende registreringer. Kortlægning af lavbundsarealer. Grundvandsdata fra offentlige GEUS-databaser. Erfaringer offentliggjort i diverse rapporter vedrørende råstofindvindings påvirkning af grundvand og overfladevand. Se fx publikationer på Region Midtjyllands hjemmeside - https://www.ru.rm.dk/klima-og-miljo/rastoffer/publikationer/
b) Kulturarv Belyses nærmere Vurdering af råstofindvindings påvirkning af: - beskyttede sten- og jorddiger inden for og omkring indvindingsområdet - rundhøjens beskyttelseszone (matr.nr. 8c). Beskrivelse af de berørte digers landskabelige, kulturhistoriske og biologiske karakter og værdi.

Tabel 1. Indhold og datagrundlag for miljøemnerne
Beskrivelse af eventuelle tiltag til forebyggelse af påvirkning. <i>Datagrundlag</i> Beskrivelse og feltbesigtigelse af beskyttede sten- og jorddiger, jf. museumslovens § 29a, herunder konkrete diger, der påtænkes fjernet som følge af råstofindvindingen samt digernes sammenhæng med digesystemer uden for indvindingsområdet. Oplysninger/høringssvar fra det lokale museum og Slots- og Kulturstyrelsen. Oplysninger fra historiske luftfotos og kort.
c) Graveafstande og skråningsanlæg <i>Belyses nærmere</i> Det skal oplyses hvordan der sikres mod skred over skel både i anlægs-, drifts- og efterbehandlingsfasen. Dette også med henblik på jordskred som følge af store og pludselige regnmængder. Grave- og efterbehandlingsplanerne skal indeholde oplysninger om påtænkte tiltag til mindske af risikoen for skred over uden for graveområdet, hvorledes der påtænkes indvundet op til 8 m under grundvandsspejlet og den konkrete efterbehandling af arealerne omkring gravesøen. Efterbehandlingsplanen skal omfatte kort der viser, det påtænkte efterbehandlede terræn for alle graveetaper.
d) Fastlæggelse af grundvandsspejl <i>Belyses nærmere</i> Der ansøges alene om indvinding af råstoffer over grundvandsspejlet i område 2 og 3. Højeste grundvandsspejl i projektområdet er ikke fastlagt med sikkerhed, og der er derfor risiko for utilsigtet indvinding under grundvandsspejlet. Fastlæggelse af højeste grundvandsspejl i området skal medtages i miljøkonsekvensrapporten evt. som en del af projektbeskrivelsen. Endvidere skal det beskrives, hvordan der holdes afstand til højeste grundvandsstand ved indvinding i disse to områder. <i>Datagrundlag</i> Boringer i nærområdet registreret i GEUS' Jupiter-databasen. Pejlinger af vandstanden indenfor de pågældende gravearealer.

For de øvrige miljøemner er det vurderet, at der ikke er sandsynlighed for en væsentlig påvirkning (se afsnit 3). Øvrige miljøemner ind-

går derfor ikke i miljøvurderingen af projektet og dermed ikke i miljøkonsekvensrapporten.

3. Begrundelse for afgrænsning af miljøemner

Herunder gennemgås diverse miljøemner, iht. miljøvurderingslovens § 1, stk. 2, med henblik på at afgrænse miljøkonsekvensrapportens indhold. Region Midtjylland har vurderet projektets potentielle væsentlige miljøpåvirkninger og afgrænset miljøemnerne ift. om de skal indgå i miljøkonsekvensrapporten eller om de ikke skal belyses yderligere.

3.1 Befolkningen og menneskers sundhed

Der er 5 beboelsesejendomme i nærheden af indvindingsområdet (afstanden fra boligerne til indvindingsområdet og/eller adgangsveje til/fra indvindingsområdet er under 300 m). Det drejer sig om følgende beboelser:

- Tingshøjvej 1, 6893 Hemmet: ca. 120 m til område 3.
- Tingshøjvej 3, 6893 Hemmet: ca. 280 m til område 3.
- Tingshedevej 1, 6893 Hemmet: adgangsvej til indvindingsområde på ejendommen, ca. 270 m til område 4.
- Tingshedevej 3, 6893 Hemmet: ca. 210 m til adgangsvej til indvindingsområde.
- Nørhedevej 30, 6893 Hemmet: ca. 100 m til område 8.

Side 19

3.1.1 Støv

Støv er en velkendt og gennemgående påvirkning ved al råstofindvinding, og der eksisterer allerede standardiserede metoder til at minimere og håndtere problemet. I det ansøgte projekt begrænses støvgener gennem en række foranstaltninger:

- Adgangsveje, materialestakke og interne køreveje mm. vandes efter behov i tørre perioder. Vandet hentes fra gravesøen og spredes med en traktorslamsuger med sprinkler og fejmaskine.
- Graveskrænter og eventuelle støjvolde fungerer som en naturlig barriere, der reducerer støvspredning.
- Ansøger vil indføre begrænsninger på motoromdrejninger og hastighed for lastbiler i grusgraven, hvilket mindsker ophvirvling af støv.
- Regionen fastsætter specifikke vilkår for støvhåndtering i den endelige råstoftilladelse.

Regionen vurderer, at disse foranstaltninger sikrer en effektiv håndtering af støv, og at støv derfor ikke udgør en væsentlig miljøpåvirkning, der kræver yderligere behandling i miljøkonsekvensrapporten

3.1.2 Støj

Den ansøgte udvidelse af indvindingsområdet vil øge produktionen (indvindingsmængden) og dermed aktiviteten af maskiner, anlæg og lastbilkørsel, herunder støj fra råstofgraven.

Ansøger har fremsendt en støjrapport (Rapport om eksternt støj, 24. juni 2024) sammen med ansøgningen, hvor det konkluderes, at Mil-

jøystyrelsens vejledende grænseværdier for virksomhedsstøj vil være overholdt ved alle boliger nær indvindingsarealerne (Tinghøjvej 1, Tinghedevej 1, Tinghedevej 3 og Nørhedevej 30).

Rapporten omfatter støjberegninger baseret på målte kildestyrker og katalogværdier for kildestyrker for de maskiner, der anvendes i grusgravene (herunder knuseanlæg på eksisterende oplags- og oparbejdningsplads) samt lastbiltransporter til og fra grusgravene.

Beregninger er udført for to 'worst case' situationer i forhold til ovennævnte 4 boligejendomme for såvel dag- som nattetimer og omfatter boligernes udeareal samt 1. sal.

Beregningerne viser, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes ved alle boliger nær indvindingsarealerne i både dag- og nattetimer og uden etablering af støjvolde.

Det vurderes, at de støjmæssige forhold ved de nærmeste boliger (Tinghøjvej 1, Tinghedevej 1, Tinghedevej 3 og Nørhedevej 30) er tilstrækkeligt belyst i den fremsendte støjrapport, og at driften af grusgravene ikke giver anledning til en væsentlig støjmæssig påvirkning ved de nævnte nærmeste boliger. Miljøemnet belyses derfor ikke yderligere i miljøkonsekvensrapporten.

3.1.3 Vibrationer

Råstofindvinding og transporter med tunge køretøjer skaber vibrationer i terrænet.

På baggrund af tidligere undersøgelser af udbredelsen af vibrationer ifm. råstofgravning samt erfaring med det påtænkte materiel til råstofindvindingen, samt at der har været drift i området siden 2016, vurderes vibrationer ikke at kunne være en væsentlig påvirkning.

Vibrationer fra råstofgravens transporter skal derfor ikke belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

3.1.4 Trafik

Indvindingsmængden stiger fra 300.000 til 450.000 m³ pr. år, hvilket svarer til ca. 90 lastbiler om dagen og en stigning på ca. 30 lastbiler om dagen.

Lastbilerne kører ad Tinghedevej, 500 – 1.000 m, hvorefter de kører ud på hovedvej A11. Tinghedevej er en smal kommunevej, hvor det ikke er muligt for 2 lastbiler at passere hinanden, uden at trække ud i rabatten.

Ringkøbing-Skjern Kommune er vejmyndighed (Tinghedevej).

Kommunen oplyser i høringssvar af 2025-08-13, at trafikforholdene ikke skal indgå som en del af miljøkonsekvensvurderingen for projektet.

Vejafdelingen udtaler at: Vejafdelingen kan acceptere graveplanen, der beskriver afstande på min. 3 meter til vejskel samt max. hældning på 1:2.

Sker der skader på vejen, som direkte kan henføres til grusgraven, så vil grusgraven blive holdt ansvarlige for skaderne.

Der gøres opmærksom på, at der ved evt. vådgravning skal være en minimumsafstand på 50 meter til Tinghedevej.

Desuden er der i høringssvaret fra kommunen oplyst, at: Det forventes ligeledes, at den ansøgte vejadgang til Tinghedevej fra matr.nr. 5l kan gives, som meldt til ansøger d. 3. juni 2025.

3.1.5 Rekreative forhold

Området består af landbrugsarealer, hvor der udover eventuelle markstier ikke vurderes at være rekreative interesser. En udvidelse af råstofindvindingen vil bidrage til mere støj i området og ændre den visuelle oplevelse fra landbrugsarealer og dyrkning af nåletræer. Efter afslutning af råstofindvindingen vil arealerne på matr.nr. 5l, 6s og 5a atter overgå til landbrugsmæssig drift, mens der på matr.nr. 8c etableres et naturareal med sø. Der er således en positiv påvirkning ved, at en del af indvindingsområdet efterbehandles til natur.

Det vurderes, at de rekreative forhold ikke vil blive væsentligt påvirket af udvidelsen af råstofudvindingen og miljøemnet belyses derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.

3.1.6 Befolkningen i nærområdet/lokalsamfund

Området består primært af landbrugsarealer, skov og naturområder. Nærmeste By er Lyne, der er beliggende ca. 1 km syd for de ansøgte arealer. Det vurderes, at beboerne i Lyne ikke vil blive påvirket væsentligt af udvidelsen af graveområdet, da påvirkningerne fra råstofindvindingen er af forholdsvis lokal karakter.

Der er 5 beboelsesejendomme i nærheden af de ansøgte råstofindvindingsarealer (indenfor en afstand på 300 m).

Det vurderes, at de væsentligste påvirkninger af befolkningen i nærområdet vil være relateret til støv, støj og vibrationer. Støjpåvirkningen er belyst i en støjrapport, der er fremsendt sammen med ansøgningen, og emnet behandles ikke yderligere. Påvirkning fra støv og vibrationer behandles selvstændigt i miljøkonsekvensrapporten. Yderligere miljøkonsekvensvurdering vurderes ikke at være relevant.

3.2 Den biologiske mangfoldighed, flora og fauna

3.2.1 Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. N73 (Lønborg Hede), som ligger ca. 3,5 km NNV for indvindingsområdet. Natura 2000-området består af habitatområde nr. 196, Lønborg Hede. Natura 2000-området er domineret af sandede moræne- og smeltevandsaflejringer fra næstsidste istid, og ligger således i den atlantiske region vest for israndslinjen. Lønborg Hede har et relativt stort indslag af klokkelyg fordi klimaforholdene i det sydvestlige Danmark er relativt oceaniske. Den relativt høje nedbør i området bevirker, at klokkelyg også er i stand til at vokse på højere beliggende terræn, hvor arten forekommer spredt mellem hedelyng og revling. Dette forhold er mindre udpræget på hovedparten af de danske heder, hvor klimaet er mindre oceanisk.

Igennem Bredkær lavningen løber Styg Bæk. Der er kortlagt flere mindre søer på den fugtige del af heden. Søerne har høj naturkvalitet med næringsfattigt vand og forekomst af sjældne plantearter. Flere steder forekommer hængesække, og området ved Tam Kær har tidligere huset bestande af sjældne blad- og tørvemosser. I området findes endvidere den rødlistede fin kæruld.

Natura 2000-området er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: revling-indlandsklit og de tørre og våde heder som er arealmæssigt dominerende. Der findes dog i mindre omfang også arealer med surt overdrev, tidvis våd eng og hængesæk. Særlig vigtige er hede naturtyperne revlingindlandsklit og våd hede, da de arealmæssigt udgør mere end 5 % af naturtypen inden for Natura 2000-områder i den atlantiske biogeografiske region.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H196 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 fremgår af nedenstående tabel 2.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 196		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Søbred med smårter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
Arter:	Bæklampret (1096)	

Tabel 2: Gældende udpegningsgrundlag for Natura-2000 område nr. N73 bestående af habitatområde H196. Tal i parenteser henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet. Kilde: Natura 2000-basisanalyse 2022-2027.

De konkrete målsætninger for området er generelt, at den samlede forekomst af naturtyper, arter og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af muld, sand, grus og sten omfatter øget støj, vibrationer, støv eller emissioner af kvælstofoxider, som er forholdsvis lokale og kun vil kunne påvirke de helt nære omgivelser til indvindingsområdet. Råstofindvindingen vil derfor ikke kunne medføre væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Indvinding under grundvandsspejlet skaber en midlertidig grundvandssænkning i nærområdet. På grund af den store afstand til Natura 2000-området, vil de hydrauliske forhold i Natura 2000-området ikke blive ændret som følge af råstofgravningen.

Samlet set vurderes råstofindvindingen på ovennævnte grundlag ikke at hindre målopfyldelse for de nævnte Natura 2000-områder og heller ikke at medføre væsentlige direkte eller indirekte indvirkninger på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller integritet. Miljøkonsekvensrapporten skal derfor ikke omfatte en nærmere konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2 af indvirkninger på Natura 2000-områder.

3.2.2 Beskyttede og fredede dyrearter

Bilag IV-arter (EU's habitatdirektiv)

Indledningsvis har regionen foretaget en skrivebordskortlægning, hvor "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning"² samt NOVANA's artregistreringer³ anvendes til at give et overblik over de bilag IV-arter, der kan forventes at forekomme i området. Denne indledende øvelse suppleres af en søgning på flere naturdatabaser, herunder Naturdata⁴, Arter.dk⁵, Naturbasen.dk⁶, der viser konkrete registreringer af bilag IV-arter m.fl. Herefter anvender regionen luftfotos til at udpege potentielle levesteder, hvorefter Region Midtjylland besigtiger områ-

² Aarhus Universitet og DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 2023: Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV - Videnskabelig rapport nr. 520.

³ NOVANA Arter (au.dk).

⁴ Naturdata – Danmarks Miljøportal (miljoeportalen.dk), opslag d. 7. marts 2025.

⁵ Arter – Fundsøgning (arter.dk), opslag d. 7. marts 2025.

⁶ Naturbasen – Observation (licens) (naturbasen.dk), opslag d. 7. marts 2025.

det fysisk med henblik på at vurdere levestedernes egnethed som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter. Ansøger har sammen med ansøgningen indsendt en rapport med vurdering af projektets potentielle påvirkninger af bilag IV-arter (Bilag B3), rapporten er udarbejdet af et fagligt kvalificeret firma Profus Naturrådgivning ApS. Alle undersøgelser er foretaget efter tekniske anvisninger og inden for anbefalede undersøgelsestidspunkt.

På baggrund af ovenstående vurderer Region Midtjylland, at det er sandsynligt, at følgende bilag IV-arter kan forekomme inden for eller i nærheden af projektområdet: odder, damflagermus, vandflagermus, trolldflagermus, pipistrelflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, markfirben, spidssnudet frø, strandtudse, grøn mosaikguldsmed og grøn kølleguldsmed.

Der er taget opslag i de førnævnte naturdatabaser, hvor følgende arter er de nærmeste registreringer på det ansøgte areal.

Der er registreret spidssnudet frø, grøn kølleguldssmed og en ubestemt flagermusart ved den målsatte sø, Grusgrav S ved Lyne, ca. 250 m øst for matr.nr. 5I Lyne By Lyne. Der er registreret odder nær et vandløb ca. 2,1 km sydvest for mat. nr. 8c Lyne By, Lyne. Mod syd ca. 5,9 km fra det ansøgte areal er der registreret markfirben i et moseområde.

Der er ikke registreringer af forekomster af beskyttede arter efter habitatdirektivets bilag IV inden for de ansøgte indvindingsarealer.

Odder:

Odderens yngle- og rasteområde omfatter uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode muligheder for skjul i form af vegetation. De ansøgte arealer sammen med området, hvor der aktivt foretages råstofindvinding, vil med tiden blive udformet til et sted med en eller flere søer, men vil under råstofindvindingen være et forstyrrende sted med maskiner, der arbejder i søerne.

Ansøgers oplyser i sin rapport, bilag B.3, med vurdering af projektets potentielle påvirkninger af bilag IV-arter, at projektet ikke vil berøre arealer, hvor der forekommer individer af odder.

Region Midtjylland vurderer på dette grundlag, at arealet ikke rummer egnede yngle- eller rasteområde for odder.

Flagermus:

En del flagermusarter har yngle- og rasteområder i hulheder i træer og i gamle bygninger.

Der er ingen bygninger inden for de ansøgte arealer, og der skal dermed ikke nedrives bygninger i forbindelse med råstofindvindingsprojektet. Jf. ansøgers rapport med vurdering af projektets potentielle påvirkninger af bilag IV-arter, er alle træer, der potentielt vil kunne blive påvirket direkte i forbindelse med etableringen af de tre nye indvindingsområder, blev besigtiget mht. forekomst af hulheder, der blev vurderet potentielt, at kunne udnyttes af flagermus som yngle- eller rastelokaliteter.

Ansøger oplyser, bilag B.3, at der ved besigtigelse ikke kunne konstateres træer med hulheder, der blev vurderet som egnede som yngle- eller rastelokaliteter for flagermus. Ifølge rapporten vil der ikke blive fjernet træer, der udgør potentielle yngle- eller rasteområder for flagermus.

Driftsfasen vurderes ikke at påvirke arter af flagermus direkte i form af f.eks. støj og andre forstyrrelser. Fouragerende flagermus forekommer ikke i området i døgnets lyse timer, der omfatter de fleste af aktiviteterne i driftsfasen. Flagermus er ikke følsomme over for begrænsede forstyrrelser i forbindelse med deres fouragering. I rapporten vurderes det derfor, at et eventuelt overlap mellem perioder med aktivitet i grusgraven og fourageringsperioder for flagermus, ikke vil medføre, at flagermusene ikke kan anvende arealerne i og ved de nye indvindingsområder som fourageringsområde i samme omfang, som under de eksisterende forhold.

Områdets læhegn og skovbryn udgør potentielle fourageringslokaliteter for arter af flagermus, der foretrækker at fouragere langs høj vegetation. og vil for de flestes tilfælde opretholdes i anlægsfasen.

Fældning af enkelte læhegn og træbevoksede arealer, der ligger inden for de nye indvindingsområder, vurderes ikke at medføre negative påvirkninger af områdets økologiske funktionalitet som levested for flagermus i området, da der findes meget omfattende tilsvarende egnede fourageringslokaliteter i egnen omkring grusgraven.

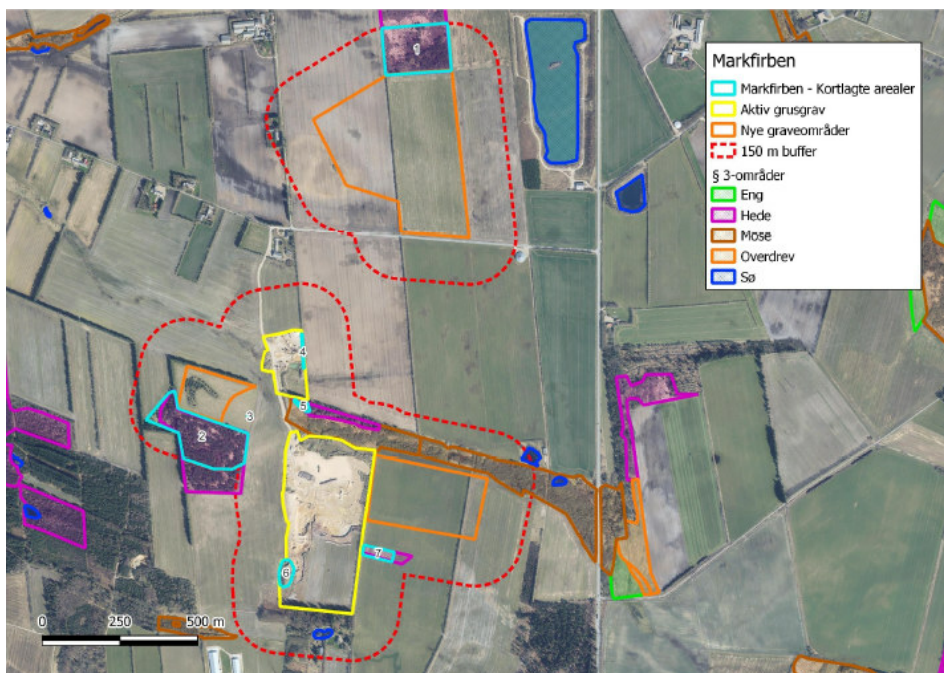
Region Midtjylland vurderer på dette grundlag, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for flagermus, og projektet vurderes ikke, at ville medføre negative påvirkninger af individer eller bestande af flagermus.

Markfirben:

Markfirben yngler- og raster typisk på varme og veldrænede arealer, der er kraftigt soleksponeret, og som indeholder skjulesteder som stensætninger og -bunker.

Ansøger oplyser i sin rapport med vurdering af projektets potentielle påvirkninger af bilag IV-arter, bilag B.3, at der blevet undersøgt for

markfirben på syv lokaliteter, der blev vurderet af have potentiale for forekomst af markfirben. Der blev foretaget undersøgelser to gange på hver lokalitet. Der blev ikke observeret markfirben ved nogle af de to feltundersøgelser af de syv lokaliteter.

Fra bilag B3: Kort over de syv lokaliteter hvor der blev foretaget kortlægning af forekomst af markfirben over to undersøgelsesrunder i 2024. Kortet viser desuden udbredelsen af § 3-områder.

Det vurderes i ansøgers rapport, at arten ikke forekommer i området og vil dermed ikke blive påvirket hverken i anlægs- eller driftsfasen.

På baggrund af oplysninger i ansøgers rapport vurderer Region Midtjylland, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge egnede yngle- og rasteområder for markfirben.

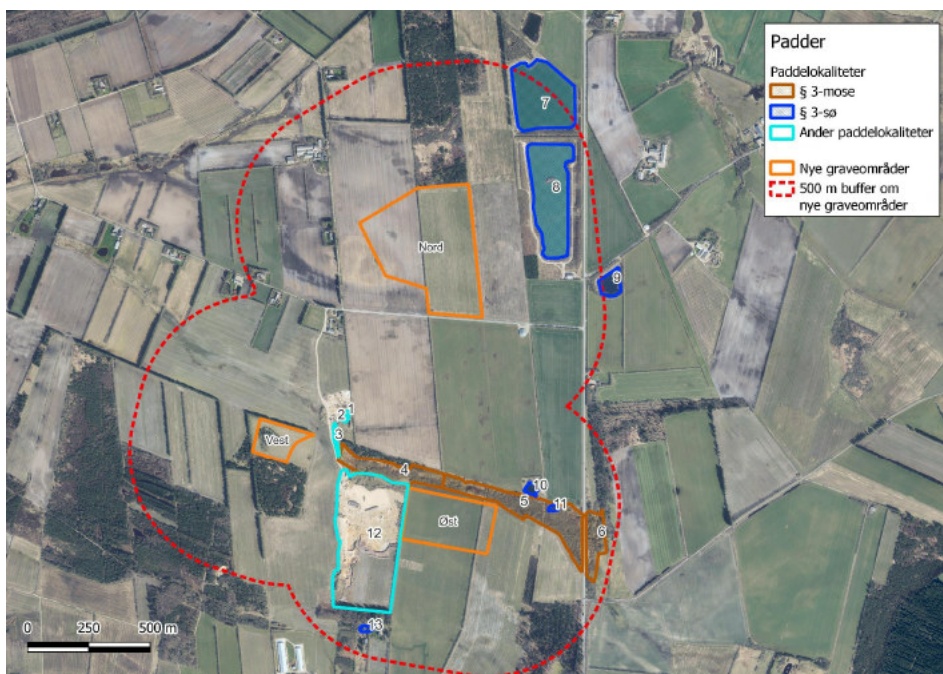
Padder:

Spidssnudet frø er en af de danske paddearter, der kan findes i den største variation af naturtyper. Arten yngler i mange typer af vandhuller, men især i vandhuller i enge, moser og klitheder.

Spidssnudet frø kan findes rastende på både næringsfattige og næringsrige lokaliteter, enge og moser, fugtige heder, tørre heder, strandenge, græsmarker eller fugtige løvskove, og ældre naturskovsagtige, fugtige, lysåbne nåleskove. Spidssnudet frø bruger ofte huller i jorden, som skjulested. Størstedelen af bestanden opsøger rasteområder samt koloniserer nye vandhuller inden for få hundrede meter fra deres yngleområder.

Strandtudse foretrækker lavvandede tidvise, lysåbne vandsamlinger som yngleområde. Som rasteområde kræver strandtudsens åbne arealer med enten ingen eller meget lav bevoksning. Egnede områder er typisk klitformationer med vindbrud i bevoksningen, enge og strandenge med meget lav vegetation og vegetationsfattige klippekyster samt aktive råstofgrave, hvor der indvindes sand og grus.

Ansøger oplyser i sin rapport med vurdering af projektets potentielle påvirkninger af bilag IV-arter, bilag B.3, at der er blevet foretaget kortlægninger af padder på 13 paddelokaliteter ved ketsjning, visuelle observationer og/eller lytning. På én af de 13 lokaliteter var det ikke muligt at kortlægge fysisk, og der er udelukkende lavet en skrivebordsundersøgelse af lokaliteten.

Fra bilag B3: Kort over de 13 lokaliteter i hhv. § 3-søer og -moser samt andre søer, hvor der blev foretaget kortlægning af padder i dagtimerne ved visuelle observationer og ketsjning efter paddelarver.

Der blev ikke observeret bilag IV-padder ved kortlægningen, og projektet vurderes derfor ikke at medføre negative påvirkninger af bilag IV-padder i hverken anlægs- eller driftsfase.

I rapporten vurderes desuden, at projektområdets økologiske funktionalitet som potentielt levested for arter af bilag IV-arter opretholdes gennem anlægs- og driftsfasen, og på flere af de nye indvindingsområder, der under de eksisterende forhold er dyrkede marker, vurderes at kunne opnå et forbedret potentiale som levested for bilag IV-arter efter endt råstofindvinding.

På baggrund af ovenstående vurderer Region Midtjylland, at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de beskyttede paddearter.

Samlet:

Projektet vil samlet set ikke indebære ændringer af lokaliteter, som vil kunne fungere som yngle- eller rasteområde eller som spredningskorridor for bilag IV-arter.

Region Midtjylland vurderer ikke at der kan være arter på Habitatdirektivets Bilag IV ud over de ovennævnte, som kan have yngle- eller rasteområde i projektområdet, eller at projektet kan påvirke den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter.

Projektet forventes dermed samlet set ikke at kunne beskadige eller ødelægge bilag IV-arters yngle- eller rasteområder.

Fredede- og rødlistede arter

Der er ikke registreret fredede⁷ eller rødlistede⁸ arter indenfor projektarealet.

Ved den målsatte sø, Grusgrav S ved Lyne, ca. 250 m øst for matr.nr. 51 Lyne By Lyne, er der registreret følgende rødlistede arter (med følgende rødliste kategorier): gravand (VU og LC), mudderklire (RE og NA), svaleklire (EN og NA), gulspurv (VU), løvsanger (VU), gulbug (VU), digesvale (NT), lille præstekrave (NT og NA) og rød glente (VU).

Region Midtjylland vurderer ikke, at projektet vil kunne påvirke bevaringsstatus for arterne ved den målsatte sø, da der er ca. 250 meter mellem det ansøgte projekt og søen, og da der hverken genereres spildevand eller overfladevand, som ledes direkte eller indirekte til området.

Endvidere indebærer projektet ikke aktiviteter, der påvirker grundvandsspejlet nær søen, fordi der ikke skal graves under grundvandsspejlet på matr.nr. 51 og 6s Lyne By, Lyne. Dermed vil der ikke ske ændringer i søens hydrologi eller dens tilknyttede levesteder, og søens økologiske funktionalitet forbliver upåvirket af projektet.

Projektet indebærer ikke øvrige aktiviteter, der kan påvirke arter på den danske rødliste.

⁷ Bekendtgørelse nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt.

⁸ Aarhus Universitet, Den Danske Rødliste, 2019.

3.2.3 Beskyttede naturtyper

Der er ingen naturtyper, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor de ansøgte arealer.

Der er § 3-beskyttede hedearealer umiddelbart nord for matr.nr. 5l, umiddelbart syd for matr.nr. 8c samt ca. 65 m nordvest for matr.nr. 5a og 145 m syd for matr.nr. 5a.

Desuden er der § 3-beskyttede mosearealer umiddelbart nord for matr. 5a samt mod nordvest og nordøst.

Da der er flere § 3-beskyttede naturarealer beliggende op til det ansøgte indvindingsområde, og da det ikke er tilstrækkeligt beskrevet i grave- og efterbehandlingsplanen, hvilke graveafstande der holdes til naturarealerne, vurderes det, at en væsentlig påvirkning af disse arealer ikke kan udelukkes.

Projektets påvirkning af beskyttede naturtyper skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

3.2.4 Fredskov

Der er ikke fredskov i nærheden af indvindingsområdet.

3.3 Jordbund og jordarealer

Råstofindvindingen vil midlertidigt lægge beslag på arealer, som hidtil har været anvendt til jordbrug og dyrkning af nåletræer. Indvindingsområdet er udlagt til graveområde i Råstofplan 2020, og der har foregået råstofindvinding i området i en længere årrække. Forbruget af jordarealer vurderes derfor at være en ikke væsentlig påvirkning.

Den ansøgte råstofindvinding vil påvirke jordbunden direkte ved bortgravning af muld, sand, grus og sten. Graveafstande til bevoksede arealer, beskyttet natur og marker på naboejendomme mod vest, syd og øst vil være 3 meter fra skel og gravefronterne beskrives som stejle.

Miljøkonsekvensrapporten skal beskrive hvorledes der sikres mod skred over skel.

3.4 Vand

3.4.1 Vandområdeplanerne

Det ansøgte areal ligger ifølge Miljøstyrelsens vandområdeplaner 2021-2027 indenfor fem målsatte grundvandsforekomster. Der er tale om de to regionale grundvandsforekomster dkmj_1001_ks og dkmj_1106_ks, og de tre dybe grundvandsforekomster dkmj_1059_ps, dkmj_1055_ps og dkmj_1045_ps. De to regionale grundvandsforekomster er vurderet til god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand (pga. pesticider), mens de tre dybe grund-

vandsforekomster er vurderet til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Alle fem grundvandsforekomster er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Der er ingen ændringer for målsatte grundvandsforekomster indenfor eller nær det ansøgte areal i høring af genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027 i forhold til vandområdeplanerne 2021-2027.

Råstofindvinding påvirker ikke grundvandsforekomsters kvantitative tilstand, idet nedbør fortsat kan nedsive uhindret, og idet der ikke indvindes grundvand, som bortledes fra indvindingsarealet. Vand, der indvindes til grusvask og støvbekæmpelse, nedsiver igen. Der vil derfor kun være vandtab i form af fordampning i forbindelse med gravesøen. Fordampningen vil kun påvirke den øvre grundvandsforekomst, og fordampning fra en gravesø har et ubetydeligt omfang i forhold til den mængde grundvand, der dannes til grundvandsforekomsten, og vurderes ikke at påvirke vandmængden eller strømnings- eller gradientforholdene i en grad, der kan forringe den kvantitative tilstand af grundvandsforekomsterne eller hindre målopfyldelse.

Da strømnings- eller gradientforholdene ikke påvirkes, er der heller ikke risiko for, at råstofindvinding medfører saltvandsindtrængning eller indtrængning af andre stoffer, som kan forringe den kvantitative tilstand. Der vurderes dermed ikke at ske en forringelse, som vil hindre målopfyldelsen af den kvantitative tilstand for grundvandsforekomsterne.

Grundvandsforekomsternes kemiske tilstand kan påvirkes ved spild eller lækage af brændstof til maskinel i råstofgraven. Sandsynligheden vurderes at være lav, da der er dagligt opsyn i råstofgraven, og eventuelle spild vil kunne oprenses før nedsivning til grundvandet.

Ved det ansøgte indvindingsareal vurderes sedimenterne ud fra farvebeskrivelse i en boring indenfor arealet at være oxiderede til minimum 19 m u.t., og risikoen for pyritoxidation er derfor meget lille. Råstofindvinding vurderes derfor ikke at påvirke de målsatte grundvandsforekomsters kemiske tilstand i et omfang, som kan medføre en forringelse af denne eller hindre fremtidig målopfyldelse.

Ved efterbehandling til naturformål uden brug af pesticider eller gødningsstoffer vurderes råstofindvinding i område 1 ikke at medføre fare for, at målsætningen om god kemisk tilstand ikke kan nås i de regionale grundvandsforekomster, hvor den kemiske tilstand er ringe på grund af pesticider, eller at forringe den gode kemiske tilstand i de dybe forekomster. Dette skyldes ændringen fra konventionel til ekstensiv drift, som kan have en positiv effekt på grundvandsforekomsternes kemiske tilstand i forhold til nedsivning af nitrat og pesticider.

Ved efterbehandling til konventionel drift i de øvrige områder vurderes den kemiske tilstand for grundvandsforekomsterne i forhold til pesticider og nitrat fortsat at kunne opretholdes. Dette skyldes, at visse pesticider bedst nedbrydes i den oxiderede zone, som kun en mindre del af vil blive bortgravet (3 til 4 m) i forbindelse med projektet. Da der ikke vil blive bortgravet reducerede overjordslag og råstoflag, vil den naturlige beskyttelse af grundvandet ikke blive mindsket. Efterbehandling tilbage til konventionel drift vurderes dermed ikke at medføre øget nitrat- og pesticidudvaskning til grundvandsforekomsterne i forhold til i dag.

Samlet set vurderes råstofindvindingsprojektet ikke at forringe tilstanden for de målsatte grundvandsforekomster eller at hindre mål-opfyldelse.

Nærmeste målsatte vandløb er Tilløb til Østergård Bæk f (DK ID 05346), der ligger ca. 1,1 km øst for det ansøgte areal. Vandløbet er vurderet til dårlig økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand, jf. Miljøstyrelsens Vandområdeplaner 2021-2027. Vandløbet er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Jf. Miljøstyrelsens høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027 er vandløbet vurderet til dårlig økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Vandløbets målsætning om god økologisk tilstand og god kemisk tilstand er videreført.

Nærmeste målsatte sø er Grusgrav S ved Lyne (DK ID 3005), som ligger i en afstand af ca. 250 m øst for de ansøgte arealer. Søen er vurderet til ukendt økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand, jf. Miljøstyrelsens Vandområdeplaner 2021-2027. Søen er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Jf. Miljøstyrelsens høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027 er tilstanden og målsætningen for søen videreført.

Nærmeste målsatte kystvand er Ringkøbing Fjord (DK ID 132), som ligger i en afstand ca. 10,6 km nordvest for det ansøgte areal. Kystvandet er vurderet til ringe økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand, jf. Miljøstyrelsens Vandområdeplaner 2021-2027. Kystvandet er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Jf. Miljøstyrelsens høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027 er tilstanden og målsætningen for kystvandet videreført.

Påvirkningen af målsatte overfladevandområder vil typisk kunne ske ved indirekte påvirkning, f.eks. bortgravning eller udledning af vand, eller direkte, f.eks. ved vandspejlspåvirkning som følge af grundvandssænkning. Ved det ansøgte projekt vurderes der ikke ville ske nogen påvirkning af de målsatte overfladevandområder. Dette skyldes bl.a. arealets udformning og afstanden til de målsatte overfladevandområder, at der ikke vil ske nogen udledning af vand fra indvindingsarealet, samt at det ansøgte areal ikke er placeret indenfor det

topografiske opland til de målsatte overfladevandområder, hvormed en topografisk ændring af landskabet indenfor indvindingsarealet ikke vil have en betydning for vandtilførslen til de målsatte overfladevandområder. Derudover strømmer grundvandet ved det ansøgte areal mod nordvest og dermed væk fra de målsatte overfladevandsforekomster, der ligger øst for arealet. Samtidig vil råstofindvinding under grundvandsspejlet kun påvirke nogle få meter fra gravesøen (som vil indstille sig selv, når indvindingen ophører udenfor driftstiderne), hvormed der ikke vil ske nogen betydelig grundvandssænkning nær område 1, hvor der skal indvindes under grundvandsspejlet.

Samlet vurderes der dermed ikke at ville ske nogen påvirkning af de målsatte overfladevandområder, hvis tilstand dermed ikke forringes og hvis målopfyldelse ikke hindres.

På baggrund af de udførte faglige vurderinger af konsekvenserne, vurderes det samlet, at råstofindvindingsprojektet ikke vil forringe tilstanden af de målsatte grundvandsforekomster, vandløb, søer eller kystvande eller hindre deres målopfyldelse. Tilsvarende gør sig også gældende for øvrige, mere fjerntliggende målsatte vandområder.

3.4.2 Grundvand og drikkevand

Nuværende terræn ligger mellem kote 29 og 32 DVR90 i område 1 syd for Tindhedevej og er faldende fra sydvest mod nordøst.

Nuværende terræn ligger mellem kote 27 og 33 DVR90 i område 2 syd for Tindhedevej og er ligeledes faldende fra sydvest mod nordøst.

Nuværende terræn ligger mellem kote 31 og 33 DVR90 i område 3 nord for Tindhedevej og er faldende fra øst mod vest.

Der findes et regionalt frit grundvandsmagasin i de øverste aflejringer af sand og grus, hvorfra der søges om råstofindvinding. Potentialet for det øvre grundvandsmagasin er varierende jf. boringer i området. Nord for Tindhedevej er der i nærområdet registreret grundvandsspejl mellem 2,6 og 5 m under terræn (DGUnr. 102.104, 102.313, 102.315, 102.540 og 102.1490). Syd for Tindhedevej er der i nærområdet registreret grundvandsspejl mellem 3,8 og 6,2 m under terræn (DGUnr. 102.314, 102.580 og 102.777).

Hele projektarealet ligger inden for område med drikkevandsinteresser (OD). Det ansøgte areal ligger udenfor indsatsområder (IO), nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger.

Der ligger en privat drikkevandsboring inden for en afstand af 300 m fra det ansøgte indvindingsareal. Der er tale om boring med DGU nr. 102.1162, der ligger i den sydlige del af område 8. Øvrige vandforsyningsboringer indenfor 300 m af det ansøgte areal består af markvandingsboringer.

Det ansøgte projekt indbefatter indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet inden for område 1, samt indvinding af grundvand til vask og sortering af råstoffer i område 4.

Det skal belyses i miljøkonsekvensrapporten, hvorledes det sikres, at der ikke utilsigtet graves under grundvandsspejlet i område 2 og 3. Herunder hvorledes højeste grundvandsspejl fastlægges i de pågældende områder.

Ved en median klimamodel forventes grundvandet at ændre sig med få centimeter frem til 2050.

Som det er detaljeret beskrevet i Miljøstyrelsen Miljøprojekt nr. 526 "Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet" fra 2000⁹, medfører vådgravning ved tragteffekt, som udgangspunkt, alene indledningsvis en grundvandssænkning, som hurtigt mindskes over tid i takt med, at den resulterende grundvandssø modvirker grundvandssænkninger ved sin buffereffekt. Endvidere vil der være ophold i graveprocessen både om natten og i weekender, hvor grundvandsspejlet i vid udstrækning vil reetableres ved tilstrømmende grundvand.

Indvinding af vand til vådsortering/grusvask medfører en tragteffekt under vandindvindingen. Tragteffekten dæmpes væsentligt ved nedsivning og recirkulering af det oppumpede grundvand. Den samlede påvirkning af grundvandsstanden som følge af indvinding til sortering og vask med efterfølgende recirkulering er undersøgt og beskrevet i bl.a. tekniske notater fra Grontmij¹⁰ & ¹¹, hvor det beskrives, at langt størstedelen af grundvandet vil kunne recirkuleres.

Ved det ansøgte projekt afvander det opgravede materiale umiddelbart efter opgravning, og fordampningen af vand herfra vurderes derfor at være begrænset. Grundvand fra gravesøen, som bliver anvendt til vådsortering af materialer, bliver umiddelbart herefter recirkuleret via et nedsivningsbassin.

Olieprodukter i form af brændstof og hydraulikolie håndteres udelukkende i mindre mængder. Påfyldning af maskiner fra godkendte entreprenørtanke sker under overvågning og ved anvendelse af spild-

⁹ Miljøstyrelsen, 2000: Miljøprojekt nr. 526 "Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet".

¹⁰ Grontmij/Carl bro A/S, 10. marts 2011: Teknisk notat. Miljøpåvirkning fra indvinding af vand til grusvask.

¹¹ Grontmij/Carl bro A/S, 30. august 2011: Teknisk notat. Råstofindvindings kvantitative påvirkning af grundvand.

bakker. Der opbevares ikke i øvrigt olie- eller kemikalier inden for indvindingsarealet.

Ved efterbehandling til natur uden brug af pesticider eller gødningsstoffer, hvor der graves under grundvandsspejlet, vurderes råstofindvinding ikke at medføre risiko for forurening af grundvandet.

Vandforsyningsboringen i den sydlige del af område 8, vurderes ikke at ville blive påvirket af det ansøgte projekt. I den gældende råstoftiladelse på arealet er der stillet vilkår om, at der ikke må rømmes muld eller overjord eller graves tættere end 75 meter på vandforsyningsboringer, medmindre at boringen sløjfes af en autoriseret brøndborer, og at der meddeles skriftligt omkring dette til både kommunen og regionen. Der vurderes dermed ikke at ville ske påvirkning af vandforsyningsboringen eller af øvrige boringer nær projektarealet.

Der er en eksisterende Ø160 mm drikkevandsledning, der krydser gennem området. Se indsatte kortbilag herunder. Ledningen forsyner Lyne by og det omkringliggende opland med frisk drikkevand. Ledningen er derfor af vital betydning og kan ikke undværes. Den skal derfor omlægges/flyttes forud for en eventuel råstofindvinding.

I anlægsarbejdet og planlægning af gravearbejdet skal der tages hensyn til drikkevandsledningen på matr.nr. 5a.

På baggrund af de ovenstående grundlag vurderes råstofindvindingen ikke at påvirke områdets grundvand eller drikkevand, og råsto-

findvindingen vurderes ikke at medføre nogen risiko for en væsentlig forurening af grundvand eller drikkevand.

3.4.3 Overfladevand

Der er ingen vådområder beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3 indenfor det ansøgte indvindingsareal. Nærmeste beskyttede vådområde er et moseareal umiddelbart nord for område 2 og syd for område 4.

Da der er flere våde naturtyper beliggende op til det ansøgte indvindingsområde, og da det ikke er tilstrækkeligt beskrevet i grave- og efterbehandlingsplanen, hvilke graveafstande der holdes til naturarealerne, vurderes det, at en væsentlig påvirkning af disse arealer ikke kan udelukkes. Se endvidere afsnit 3.2.3

Projektets påvirkning af beskyttede naturtyper skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

3.5 Luft og klima

Indvinding af råstoffer omfatter ikke aktiviteter der væsentligt kan påvirke luftkvaliteten eller medføre lugtgener. Indvindingen omfatter endvidere ikke aktiviteter, der kan påvirke klimaet væsentligt.

3.6 Materielle goder

Den ansøgte råstofindvinding vurderes ikke at få væsentlige samfundsmæssige eller lokalsamfundsmæssige indvirkninger. Materielle goder så som forsamlingshuse, kirker og arkitektoniske værdier findes ikke i nærheden af indvindingsområdet og vil derfor ikke blive påvirket af råstofindvindingen.

3.7 Landskab

Området er omfattet af udpegninger om skovrejsningsområde uønsket og af gældende skovbyggelinjer. Råstofindvindingen vil ikke påvirke disse udpegninger.

Det ansøgte areal på matr.nr. 6s og 5l er udpeget som bevaringsværdigt landskab: Varde Bakkeø Landbrugslandskab.

I landskabskarakteranalysen¹² er landskabets kendetegn beskrevet som: "Landskabsområdet ligger i den sydlige del af kommunen på et højtliggende terræn og er en del af Varde Bakkeø. Landskabet er kendetegnet ved et småbakket terræn med små smeltevandsdale. Landskabsområdet omfatter opdyrket og tilplantet hede. Plantager i alle størrelser kendetegner sammen med mindre heder landskabet. Hegn afgrænser helt eller delvist marker i lille til middelstor skala.

¹² Naturens Rige, Ringkøbing-Skjern Kommune, Varde Bakkeø Landbrugslandskab, område 9, https://gisext.rksk.dk/pdf/Landskabskarakteranalyse/Landskabskarakteranalyse_omr_9.pdf

Bebyggelsesstrukturen omfatter gårde langs vejene, og flere steder har bebyggelsen en særlig struktur, som afspejler husmandsudstyknin-
ger. Terræn og bevoksning begrænser udsigterne på tværs af
landskabet, mens der mod nord er særlige udsigter over smelte-
vandssletten som det tilstødende landskabsområde Skjern Enge Del-
talandskab er en del af. Oplevelsesværdierne knytter sig til de store
heder, samt særlige kulturmiljøer. Landskabsområdet rummer flere
tekniske anlæg og er generelt præget af en visuel påvirkning fra an-
læg både i og uden for landskabsområdet. Der er afgrænset to del-
områder i landskabsområdet, Tarm Møllebæk og Lydum Ådal, som
begge er mindre smeltevandsdale præget af afgræssede engarealer.”

I afsnittet ”Anbefalinger – Input til håndtering af landskabshensyn og
landskabskarakter” er det for landskabskarakteren beskrevet, at ” De
geologiske karaktertræk som bakkeø og smeltevandsdale er centrale
for landskabets karakter og bør understøttes. De kulturbetingede ka-
raktertræk som hede, der refererer til landskabet inden udnyttelse til
landbrug, bør opretholdes, samtidig med at den kulturbetingede hi-
storie i forbindelse med opdyrkning og tilplantning af hede fortsat bør
kunne aflæses i landskabet. Der bør især tages hensyn til, at land-
skabsområdets højdepunkter er synlige fra de tilstødende landskabs-
områder, særligt Skjern Enge Deltalandskab, og fra store afstande.
Ændringer og tiltag ved disse højdepunkter kan påvirke de særlige
udsigter i de omkringliggende landskaber.”

Indvindingen af råstoffer foretages ikke på hedearealer, bakkeøer el-
ler i smeltevandsdale og bortgravning af råstoffer foretages til en for-
holdsvis lav dybde. De ansøgte arealer anvendes i dag til jordbrugs-
mæssige formål og efterhandles til jordbrugsmæssige formål samt et
mindre område til naturmæssige formål.

Det vurderes, at indvinding af råstoffer på de ansøgte arealer ikke vil
påvirke landskabskarakteren væsentligt og dermed belyses de land-
skabsmæssige forhold ikke i miljøkonsekvensrapporten.

Indvindingsområdet er ikke omfattet af andre udpegninger vedrø-
rende landskabelige interesser.

3.8 Kulturarv

På matr.nr. 5l og 6s er der udpeget værdifuldt kulturmiljø: Hus-
mandsbrug, oprettet på stort, sammenhængende hedeområde i mid-
ten af 1950'erne. Omfatter nogle af de sidste hedeopdyrkninger, der
foregik i Danmark.

Da det ansøgte areal udgør en meget lille del af et stort sammen-
hængende område med det værdifulde kulturmiljø og er beliggende
nær den sydøstlige spids af udpegningen, vurderes det, at indvinding
af råstoffer på ca. 19,6 ha til 2-3 m u.t. med genudlægning af en stor

del af det indvundne sand, ikke vil påvirke området væsentligt eller have betydning for den kommunale udpegning. Dette emne beskrives derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.

Umiddelbart vest for område 1 på matr.nr. 8c er der en beskyttelseszone for en rundhøj. Råstofindvinding foretages ikke indenfor beskyttelseszonen til denne rundhøj. Graveafstanden til beskyttelseszonen er i grave- og efterbehandlingsplanen beskrevet til at være 5 m med en skrænthældning på 1:2.

Der graves dybt og under grundvandsspejlet på område 1. Det vurderes, at der er behov for en nærmere belysning af, hvorvidt graveafstand og -dybde kan give anledning til jordskred for den jord, der er beliggende indenfor rundhøjens beskyttelseszone.

Projektets påvirkning af rundhøjens beskyttelseszone skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

På tværs af den sydlige afgrænsning af område 1 på matr.nr. 8c er der et beskyttet sten- og jorddige (se kortudsnit nedenstående i figur 5).

Figur 5: Kortudsnit af det sydøstlige hjørne af område 1, beskyttet sten- og jorddige (orange streg), afgrænsning af område 1 (rød streg).

Der kan være unøjagtigheder på luftfotos ift. stedfæstede emner, derfor kan det beskyttede dige i virkeligheden være placeret udenfor område 1, men formodentlig stadig tæt på området.

I grave- og efterbehandlingsplanen er det anført, at der holdes en afstand på 3 m til graveområdets sydlige kant. Ligeledes er det beskrevet, at der graves med anlæg 1:2 samt at der graves dybt og under grundvandsspejlet.

Det vurderes, at det beskyttede sten-/jorddige kan blive påvirket væsentligt.

Projektets påvirkning af det beskyttede sten-/jorddige skal derfor belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

3.9 Større katastroferisici og ulykker

Råstofindvinding er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen¹³ og udgør normalt ikke en risiko for større menneske- eller naturskabte ulykker og/eller katastrofer, ligesom råstofindvinding ikke er særligt følsomt over for klimæændringer fx oversvømmelse eller stigende vandstand.

Dele af projektarealet er jf. Ringkøbing-Skjerns kommuneplan 2021-2033 udpeget som område, der kan blive udsat for oversvømmelse.

De kommunale udpegninger af oversvømmelse, viser områder, som kan blive udsat for oversvømmelse, og hvor der skal etableres afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse ved planlægning af byudvikling indenfor området.

Da det ansøgte råstofindvindingsprojekt, med efterbehandling til natur med sø samt jordbrugsformål, ikke omfatter byudvikling, vil der ikke skulle opsættes afværgeforanstaltninger i forlængelse af den kommunale udpegning.

Trafiksikkerhed og dermed risiko for trafikulykker indgår i miljøkonsekvensvurderingen. Derudover vurderes der ikke at være risiko for katastrofer og ulykker.

3.10 Ressourceeffektivitet

Der benyttes vaskevand, som indvindes fra en indtagssø. Vandet nedsives igen i grusgraven.

Der anvendes ingen råstoffer ud over brændstof til maskinerne, og alm. affald kan bortskaffes efter gældende regler, dvs. affaldsbekendtgørelse og de kommunale affaldsregulativer.

Ressourceeffektivitet belyses derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.

¹³ Bekendtgørelse nr. 372 af 25/04/2016 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer med senere ændringer.

4. Afgørelser fra andre myndigheder

For at det ansøgte projekt kan gennemføres, forventer Region Midtjylland, at der skal gives følgende tilladelser og dispensationer:

- Tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune til vejadgang fra matr.nr. 5I til Tinghedevej.
- Ny tilladelse til vandindvinding, grundvandssænkning og nedsivning af vaskevand – der foreligger en tilladelse fra 2025-09-08 til indvinding af 800 m³/år. I det aktuelle projekt er det vurderet, at der skal indvindes ca. 7.150 m³/år.
- Evt. tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune til vejadgang fra matr.nr. 6e til Tinghedevej (tilladelsen foreligger ikke i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til indvinding af råstoffer).
- Tilladelse efter museumslovens § 29a fra Ringkøbing-Skjern Kommune til nedlæggelse af beskyttet dige.

Hvorvidt de ovennævnte tilladelser og dispensationer kan meddeles, afgøres af de kompetente myndigheder.

Sdr. Malle Invest A/S skal søge direkte til Ringkøbing-Skjern Kommune om tilladelse til vejadgang. De øvrige tilladelser/dispensationer er omfattet af samordningspligten, dvs. råstofansøgningen ligeledes gælder som ansøgning om disse tilladelser/dispensationer, og videregives til de respektive myndigheder af Region Midtjylland.

5. Spørgsmål kan rettes til

Spørgsmål vedrørende natur, trafik, grundvand og kommunal planlægning rettes til relevante personer i Ringkøbing-Skjern Kommune via e-mail land.by.kultur@rksk.dk eller tlf.nr. 99 74 15 15.

Spørgsmål om ansøgningen, miljøvurderingsprocessen og andre forhold kan rettes til Region Midtjylland ved Isabella Niekrenz på tlf.nr. 92 43 22 98 eller e-mail raastoffer@ru.rm.dk.

6. Høring over afgrænsningsudtalelsen

Udkastet til regionens afgrænsningsudtalelse og ansøgningsmaterialet har været i høring hos offentligheden og berørte myndigheder i perioden 10. juni 2025 til 5. august 2025, jf. miljøvurderingslovens § 35, stk. 1, pkt. 2. Udkastet blev offentliggjort den 10. juni 2025 på Region Midtjyllands hjemmeside www.raastoffer.rm.dk.

Nedenstående berørte myndigheder, forsyninger, foreninger og parter er blevet hørt.

Myndigheder:

- Ringkøbing-Skjern Kommune - post@rksk.dk, land.by.kultur@rksk.dk & ivan.thesbjerg@rksk.dk
- Arkvest - Arkæologi Vestjylland - post@arkvest.dk

Forsyninger:

- TDC NET A/S - zzzautoplan@tdc.dk
- N1 A/S - kontakt@n1.dk
- Norlys Digital A/S - ler@norlys.dk
- RINGKØBING-SKJERN VAND A/S - ledningsoplysninger@rsforsyning.dk
- Telia Mobil Danmark A/S - kf@telia.dk
- GLOBALCONNECT A/S - ledningsoplysninger@nianet.dk
- Ringkøbing-Skjern kommune - bent.w.sorensen@rksk.dk & Hanne.tribler@rksk.dk
- RINGKØBING-SKJERN ERHVERV A/S - ledningsoplysninger@rsforsyning.dk
- RINGKØBING-SKJERN SPILDEVAND A/S - ledningsoplysninger@rsforsyning.dk

Foreninger:

- Friluftsrådet - fr@friluftstraadet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening - dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening lokalafdeling – dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening - dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening lokalafdeling – dofvestjylland@dof.dk

Ejere og beboere af følgende matrikler og beboelsesejendomme:

- 5h, Lyne By, Lyne
- 5g, Lyne By, Lyne
- 5e, 5f, Lyne By, Lyne
- 5b, Lyne By, Lyne
- Nørhedevej 26, 6880 Tarm
- Nørhedevej 30, 6880 Tarm
- Nørhedevej 32, 6880 Tarm
- Nørhedevej 34A, 6880 Tarm

- Vardevej 86A, 6880 Tarm
- Tindhedevej 1, 6893 Hemmet
- Tindhedevej 1A, 6893 Hemmet
- Tindhedevej 2 D, 6893 Hemmet
- Tindhedevej 3, 6893 Hemmet
- Tindhedevejen 5, 6893 Hemmet
- Tindhøjvej 1, 6893 Hemmet
- Tindhøjvej 3, 6893 Hemmet

Høringssvarene er vedlagt i bilag E. Der er indkommet bemærkninger vedr. følgende emner:

- Vejforhold
- Ledningsanlæg for vandforsyning
- Vandindvindingstilladelse

Side 41

Baseret på høringssvarene har Region Midtjylland tilføjet og præciseret omfanget af miljøkonsekvensrapporten med hensyn til:

- Vejforhold
- Ledningsanlæg for vandforsyning
- Vandindvindingstilladelse

Høringssvarene vil indgå i Region Midtjyllands videre sagsbehandling.

7. Bilag

- A. Oversigtskort
- B. Ansøgning af 25. november 2024 fra Chr. Gram, Sdr. Malle Invest A/S, Sdr. Mallevej 15, 6800 Varde
 - 1. Grave- og efterbehandlingsplan
 - 2. Miljømåling – ekstern støj, 24. juni 2024
 - 3. Rapport, forekomster af bilag IV-arter ved Lyne Grusgrav, 10. oktober 2024
 - 4. Vandindvindingstilladelse, 9. august 2020
- C. Miljøvurderingsprocessen
- D. Notat om oplysninger i grave- og efterbehandlingsplaner
- E. Høringssvar

Webtilgængelighed

Hvis du har problemer med at læse afgørelsen eller vedhæftede bilag, kan du anmode om, at regionen gør dem webtilgængelige. Derved vil de kunne tydes og læses op af de gængse værktøjer til dette formål. Kontakt regionen på raastoffer@ru.rm.dk.

Behandling af personoplysninger

Region Midtjylland behandler personoplysninger. Der kan læses mere om regionens behandling af personoplysninger og rettighederne i den forbindelse på ru.rm.dk/om-os/dine-data.

Offentliggørelse på Region Midtjyllands hjemmeside

Dokumenter, der er omfattet af reglerne om aktindsigt og dermed ikke beskyttede, bliver som hovedregel offentliggjort på regionens hjemmeside, hvorfra de kan fremsøges, læses og hentes.